

ВИРОБЛЕННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Під час проведення засідання Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй, присвяченому глобальному управлінню, Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерриш у своєму виступі наголосив, що неконтрольоване поширення вірусу COVID-19 пов'язане з тим, що світ не готовий проявити єдність, солідарність та співробітництво. Генеральний секретар ООН також зауважив, що наявні інститути глобального управління не відповідають сучасним реаліям, адже не встигають за змінами, що відбуваються у світі, а тому, на його думку, потрібні новаторські підходи у сфері глобального управління. У зв'язку з цим, Антоніу Гутерриш запропонував розширити уяву про глобальне керівництво, а до процесу глобального управління світом долучити представників бізнесу, громадянського суспільства, наукові кола та молодь. Підсумовуючи свій виступ, Генеральний секретар ООН заявив: або ми об'єднаємося у глобальні інститути, які відповідатимуть поставленій меті, або нас чекає розкол і хаос.

Аналізуючи ситуацію з поширенням вірусу COVID-19 на різних континентах, слід погодитися з тим, що за відсутності дієвих інститутів глобального управління, спільної стратегії, тактики і механізму засобів впливу на ці процеси, світовому співтовариству не вдалося своєчасно запобігти цій проблемі. Зокрема, на міждержавному рівні урядові структури і суспільство не проявили повною мірою єдність і солідарність у вирішенні цього питання, а тому між країнами не вдалося оперативно, з позиції управлінського аспекту, налагодитися тісне співробітництво для розв'язання спільної проблеми. У зв'язку з цим, за дуже короткий термін відбулося розповсюдження вірусу COVID-19 у більшості країн світу. Проте це не стало підставою для світової спільноти переосмислити свої плани та дії у питанні спільного розв'язання проблеми, а урядовим структурам з максимальною ефективністю вплинути на ці процеси за допомогою спільної стратегії і тактики. Водночас слід зазначити, що уповільнити процеси з розповсюдження вірусу COVID-19 на державному рівні, за допомогою наявних структур управління також не вдається. Хвороба стрімко поширюється та прогресує, незважаючи на управлінські рішення на рівні тих держав, які у достатній кількості виробляють вакцину проти COVID-19, і

тому з'являється все більше скептиків, які ставлять під сумнів заходи, що здійснюються за допомогою наявних органів, структур і методів управління.

Слід акцентувати увагу, що незважаючи на поширення вірусу COVID-19, більшість членів суспільства не відреагували адекватно на ці процеси, перекладаючи відповідальність за розв'язання цієї проблеми на державні органи, тим самим самоусунулись від взаємодії зі структурами публічного управління. При цьому у багатьох членів суспільства не спостерігається бажання активно долучитися до управлінських процесів через структури публічного управління, створеними безпосередньо мешканцями населених пунктів.

В Україні держава та суспільство виявилися неготовими до розвитку таких подій. З самого початку поширення захворюваності на COVID-19 на державному рівні не застосовано повною механізм протидії розповсюдження цієї хвороби, не налагоджено процес виготовлення вітчизняної вакцини, а суспільство за допомогою структур публічного управління виявилось не готовими організовано виступити для подолання спільної проблеми спільно із державними структурами управління.

За результатами соціологічного дослідження, проведеного групою «Рейтинг», 40% українців досі вважають, що ніхто не винен у зростанні захворюваності на коронавірус. Частина вакцинованих осіб та громадяни, які мають намір це зробити (кожен п'ятий з опитаних - 21%), звинувачує у погіршенні епідеміологічної ситуації антивакцинаторів, 15% відсотків – Міністерство охорони здоров'я України, а 7-8% – керівництво держави та уряду. З числа опитаних громадян 46% зазначили, що вакцинувалися, 16% готові вакцинуватися, а 36% – не готові до цього. Загалом 55% опитаних громадян підтримують обов'язкову вакцинацію державних службовців, вчителів та медиків, 35% – виступають проти цього. Заборону відвідувати громадські заклади без COVID-сертифікату або тесту підтримують майже 40% опитаних, проти – 53% громадян. За заборону користуватися громадським транспортом виступили майже 30%, не підтримують – 65% респондентів.

Аналізуючи результати соціологічного дослідження, проведеного групою «Рейтинг», можна дійти висновку, що українське суспільство не консолідоване для спільного розв'язання цієї проблеми, а на державному рівні немає розуміння, який механізм слід застосувати, аби спільно зі структурами публічного управління, створеними на регіональному та місцевому рівнях безпосередньо мешканцями населених пунктів, зупинити поширення захворювання на COVID-19 в Україні.

Розв'язання цієї проблеми полягає не стільки у виборі форми управління, скільки в рівні усвідомлення та практичних діях суспільства, його здатності до консолідації, особливо у складний період, в якому опинилися одночасно держава і суспільство. У період поширення захворюваності на COVID-19 в Україні спостерігаємо відсутність у громадян спільного розуміння щодо розв'язання цієї проблеми, а також низьку активність членів суспільства для спільного подолання наслідків, що доводить аналіз соціологічних та аналітичних досліджень. Водночас, слід зауважити, що задовго до появи проблеми, пов'язаної із захворюваністю на COVID-19 в Україні, автор публікації неодноразово доводив у своїх монографіях і статтях необхідність створення, розвитку та поширення досвіду роботи структур публічного управління, створених безпосередньо мешканцями населених пунктів. Однак виявилось, що в силу різних причин, насамперед морально-етичних, психологічних і ментальних, більшість громадян не готові розділити відповідальність з органами публічного управління за ситуацію у громадах. Перекладаючи таку відповідальність виключно на державні органи, члени суспільства не усвідомлюють себе суб'єктом управління, залишаючись об'єктом державного управління. Поки кожен суспільно активний член громади не усвідомить таку доцільність і не проявить активність у створенні структур публічного управління, починаючи з місцевого та регіонального рівнів, кардинальні зміни в системі управління, що спрямовані на покращення ситуації, неможливі. Тому необхідно, насамперед, зосередити увагу на процесах розбудови інститутів публічного управління у тісній взаємодії з реформуванням системи державного управління.

У цьому питанні слід погодитися з науковцем М. Михальченко, який вважає, що важливо відрізнити процеси реформування суспільства та держави. Адже в Україні найчастіше дискутують про проблеми реформування держави, інститутів та систем управління. При цьому не до кінця усвідомлюють, що реформування суспільства є більш складним і масштабним процесом, коли змінюються основи і спосіб життя народу під впливом нових суспільних ідеалів і завдань. Протягом багатьох років науковці, політики і публіцисти дискутують про моделі держави, парламенту, уряду, при цьому посилаючись на інтереси народу. Однак переважну більшість населення ці дискусії не цікавлять. На думку М. Михайльченка, члени суспільства будуть згодні з будь-якою моделлю,

що забезпечить високий життєвий рівень, ефективну соціальну політику, колективну та індивідуальну безпеку [1, с. 379]¹.

Враховуючи наведені вище аргументи громадських діячів і вчених, аналіз соціологічних і аналітичних досліджень щодо настроїв у суспільстві, в Україні доцільно застосувати громадівсько-державну форму управління. Сучасний період слід вважати перехідним від державного до публічного управління. На цьому етапі необхідно зосередити увагу на створенні та розвитку структур публічного управління на рівні територіальних громад, створених безпосередньо мешканцями населених пунктів. Такі заходи дадуть можливість членам суспільства самотійно усвідомити та остаточно визначитися з ефективною формою управління на державному, регіональному та місцевому рівнях. При цьому на рівні держави видається доцільним розробити стратегію і тактику сучасного розвитку з урахуванням напрацювань і практичних розробок у сфері публічного управління. Необхідно створити нові структури публічного управління та ефективно їх поширювати.

Зазначимо, що існуючі інститути державного управління виявилися неспроможними реально оцінити проблему і визначити шляхи її розв'язання, а за допомогою наявних структур управління на глобальному та міждержавному рівнях не вдається повною мірою застосувати механізм протидії розповсюдження вірусу COVID-19 в світі та своєчасно запобігти його наслідкам. Також можна припустити, що для розв'язання цієї проблеми бракує не лише спільної стратегії, тактики і механізму засобів впливу на ці процеси, а й управлінських структур, за допомогою яких можна більш ефективно забезпечити процес проти поширення вірусу COVID-19. Зокрема, практична діяльність структур публічного управління, створених безпосередньо мешканцями населених пунктів, позитивно впливатиме на розвиток громадянського суспільства.

Список використаних джерел:

1. Михальченко М.І. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи / М.І. Михальченко/. – Дрогобич: ВФ «Відродження», 2004. – 488 с.

¹Михальченко М.І. Україна як нова історична реальність: запасний гравець Європи. - Дрогобич: ВФ «Відродження», 2004. - 488 с. - С. 379.